

Σχίνος, *Pistacia lentiscus*.

Μεγάλος αειθαλής θάμνος. Απαντάται ως την παραλία στα πιο θερμά και ξηρά μέρη των θαμνοτόπων. Είδος από την οικογένεια της φιστικιάς. Στα παλιά χρόνια έβγαζαν ένα διαφανές ρετσίνι.

Πλευριτόχορτο, *Osyris alba*.

Φρύγανο μετρίου ύψους των ημιορεινών και ορεινών περιοχών. Από τους κόκκινους καρπούς του πλευριτόχορτου έφτιαχναν στην αρχαιότητα αρωματικά σαπούνια για τις γυναίκες.

Ελιά, *Olea europaea*.

Από τα αρχαιότερα δέντρα της Μεσογείου στις περιοχές με ήπιο κλίμα. Προέρχεται από την αγριελιά. Δώρο της Αθηνάς στην Αθήνα. Θεωρείτο ιερή εξ αιτίας των πολλών χρήσεων του λαδιού ως τροφή, αλοιφή και φωτισμό.

Χαρουτιά, *Ceratonia siliqua*.

Αειθαλές μέτριο δέντρο με πυκνό φύλλωμα. Ο θρεπτικός καρπός του για ανθρώπους και ζώα, το «κέρατον», χρησιμοποιούταν ως μονάδα βάρους, το «καράτι», για το ζύγισμα των κοσμημάτων και των μπαχαρικών.

Χαλέπιος Πεύκη, *Pinus halepensis*.

Αειθαλές, κωνοφόρο, ρητινώδες, φωτόφιλο, με μεγάλη ικανότητα προσαρμογής. Αναπτύσσεται ως 1000 μ. σε περιβάλλοντα με δυσμενείς εδαφικές συνθήκες, ασβεστολιθικά με ξηρό και θερμό κλίμα. Οι καρποί στηρίζονται στα κλαδιά με μίσχο.

Ορθόκλαδο Κυπαρίσσι, *Cupressus sempervirens*.

Ψηλό, αειθαλές δέντρο των ξηρών και θερμών περιοχών της Ελλάδας. Οι πολλές χρήσεις του ανθεκτικού ξύλου του από την αρχαιότητα ως σήμερα συνδέονται στο να χαρακτηριστεί ιερό.

Τραχεία Πεύκη, *Pinus brutia*.

Αειθαλές, κωνοφόρο, ρητινώδες, ολιγαρκές με ικανοποιητική ικανότητα προσαρμογής, φωτόφιλο και εδαφοπροστατευτικό. Οι καρποί ξεκινούν κατευθείαν από τα κλαδιά. Απαντάται στις πεδινές περιοχές.

Λαδανιά, *Cistus sp.*

Αειθαλής μικρός θάμνος με άνθη μωβ ή άσπρα που μοιάζουν με αγριοτριαντάφυλλα. Ανθίζει Απρίλιο-Μάιο. Το ρετσίνι χρησιμοποιούταν για το θυμίαμα, αλλά και για την παρασκευή αλοιφών και στην αρωματοποιία.

Αμυγδαλιά, *Amygdalus communis*.

Φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δέντρο με θρεπτικό καρπό. Αντέχει σε ξηρά, άγονα και ασβεστούχα εδάφη. Ανθίζει πριν από όλα τα δέντρα και συνδέεται με τα Ανθεστήρια της αρχαιότητας.

Πουρνάρι, *Quercus coccifera*.

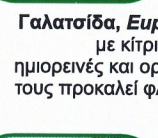
Αειθαλής θάμνος ή δέντρο με αγκαθωτά φύλλα. Ολιγαρκές, θερμόβιο και φωτόφιλο στις ξερές και πετρώδεις πλαγιές χαμηλού υψόμετρου. Ζει πολλά χρόνια. Είδος από την οικογένεια της βελανιδιάς. Από τα κηκίδια του παρήγαγαν κόκκινο χρώμα.

Μαυρόπευκο, *Pinus nigra*. Μεγάλο αειθαλές δέντρο.

Απαντάται σε ασβεστολιθικά πετρώματα από 600 ως 2.150 μ. Ανθεκτικό στις πιο δυσμενείς συνθήκες εδάφους και κλίματος. Χρησιμοποιείται για αναδάσωση στα άγονα και διαβρωμένα ορεινά εδάφη.

Κουμαριά, *Arbutus unedo*. Αειθαλής, μέτριος θάμνος.

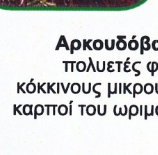
Υπάρχει και άγρια κουμαριά. Οι γλυκοί φαγώσιμοι καρποί της, τα κούμαρα, έχουν χρώμα πορτοκαλί ή κόκκινο και ωριμάζουν κατά την ανθοφορία της. Απαντάται σε χαμηλό υψόμετρο.

Γαλασιδα, *Euphorbia characias*. Πολυετής θάμνος

με κίτρινα λουλούδια. Απαντώνται 40 είδη σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές. Ο γαλακτώδης χυμός τους προκαλεί φλεγμονές στο δέρμα και σε εσωτερική χρήση είναι δηλητηριώδης.

Πικροδάφνη, *Nerium oleander*. Αειθαλής θάμνος με

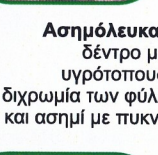
σπαθωτά δηλητηριώδη φύλλα. Συναντάται στις θερμότερες περιοχές της Ελλάδας με χαμηλό υψόμετρο. Ανθίζει τον Ιούνιο-Αύγουστο. Τα φύλλα χρησιμοποιούνται ως δηλητήριο για τα ποντίκια.

Αρκουδόβατος, *Smilax aspera*. Αναρριχώμενο

πολυετές φυτό με σκληρά, αγκαθωτά φύλλα και κόκκινους μικρούς καρπούς. Ανθίζει την άνοιξη και οι καρποί του ωριμάζουν τον Οκτώβρη. Στεφανώνωνταν με αυτό στις διονυσιακές πομπές.

Πλάτανος, *Platanus orientalis*. Μεγάλο, φυλλοβόλο

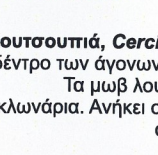
δέντρο. Απαντάται ως τα 1500μ σε περιοχές με άφθονο επιφανειακό ή υπόγειο νερό. Στην αρχαιότητα θεωρείτο ιερό, γιατί προμήνυε νερό και σιτά.

Ασημόλευκα, *Populus alba*. Μεγάλο φυλλοβόλο

δέντρο με γκριζόλευκη φλούδα. Απαντάται σε υγρότοπους στα πεδινά και κατώτερα ορεινά. Η διχρωμία των φύλλων της σκούρο πράσινο από πάνω και ασημί με πυκνό λευκό χνούδι από κάτω συμβόλιζε την χθόνια λατρεία.

Δάφνη, *Laurus nobilis*. Αειθαλής, αρωματικός θάμνος

ή μικρό δέντρο. Ανθεκτικό στην ξηρασία, προτιμά αμμοπηλώδη και ασβεστούχα εδάφη. Τα φύλλα και ο καρπός χρησιμοποιούνται στη μαγειρική, φαρμακευτική, αρωματοποιία και γιορτές.

Κουτσουτιά, *Cercis siliquastrum*. Μέτριο φυλλοβόλο

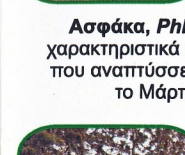
δέντρο των άγονων εδαφών, με καρπούς σαν φασόλια. Τα μωβ λουλούδια βγαίνουν κατευθείαν από τα κλωνάρια. Ανήκει στα Ψυχανθή. Δεσμεύει το άζωτο της ατμόσφαιρας και λιπαίνει το έδαφος.

Συκιά, *Ficus carica*. Φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό

δέντρο με γαλακτώδες χυμό. Σύμβολο ειρήνης και ευημερίας στην αρχαιότητα. Βασική και αγαπημένη τροφή τους μαζί με το λάδι και το κρασί. Οι καθαριστικοί καρποί του τρώγονται και αποξηραμένοι.

Δεντρολίβανο, *Rosmarinus officinalis*.

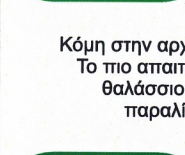
Μικρός, αειθαλής, αρωματικός θάμνος. Απαντάται σε πετρώδεις ημιορεινές και πεδινές περιοχές. Χρησιμοποιούταν στη φαρμακευτική και ως θυμίαμα και διακοσμητικό στις θρησκευτικές τελετές.

Ασφάκα, *Phlomis fruticosa*. Είναι ένα από τα πιο

χαρακτηριστικά φρύγανα με έντονα κίτρινα λουλούδια που αναπτύσσεται σε ξηρές άγονες περιοχές. Ανθίζει το Μάρτιο-Μάιο. Στην αρχαιότητα αναφέρεται ως «αγρία φλόμις».

Γλαυκό κυπαρίσσι, *Cupressus arizonica*.

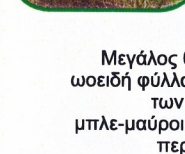
Κυπαρίσσι είσαγωγής που δεν προσαρμόστηκε με επιθυμητό τρόπο στο ελληνικό περιβάλλον.

Κουκουναριά, *Pinus pinea*.

Κόμη στην αρχή σφαιρική, αργότερα ομπρελοειδής. Το πιο απαιτητικό σε φως πευκό, ανθεκτικό στους θαλάσσιους ανέμους. Αναπτύσσεται κυρίως σε παραλίες ή πεδινές περιοχές. Οι σπόροι του κουκουναριού τρώγονται.

Αφάνα, *Genista acenthoclada*.

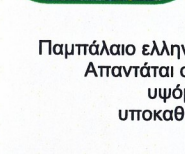
Μικρό φρύγανο, αγκαθωτό με κίτρινα άνθη. Αφάνα, *Sacropoterium spinosum*. Διαφορετικό είδος αφάνας με ενίοτε άσπρα. Συγκρατεί το χώμα στα υποβαθμισμένα εδάφη. Στην ύπαιθρο το χρησιμοποιούσαν για σκούπα.

Φιλλύκι, *Phillyrea latifolia*.

Μεγάλος θάμνος με απλωτά ισχυρά κλαδιά και ωοειδή φύλλα. Τα άνθη φυτρώνουν στις μασχάλες των φύλλων σε μπουκέτα. Καρποί μικροί μπλε-μαύροι. Μοιάζει με την ελιά. Απαντάται στις περιοχές με μέσο και χαμηλό υψόμετρο.

Μηδική, *Medicago arborea*.

Μεγάλο φρύγανο. Τα φύλλα πέφτουν το καλοκαίρι και αναπτύσσονται το χειμώνα. Διακοσμητικό, κτηνοτροφικό και μελισσοκομικό φυτό. Απαντάται σε άγονες, πετρώδεις περιοχές. Εισήχθη κατά τους μηδικούς πολέμους.

Γκορτσιά, *Pyrus spinosa*.

Παμπάλαιο ελληνικό δέντρο. Μπολιάζεται σε αχλαδιά. Απαντάται σε γυμνές και άγονες περιοχές μέσου υψόμετρου. Τα στυφά μικρά αχλαδιά του, υποκαθιστούσαν το ψωμί και τρώγονται από τα πουλιά.

Ασπάλαθος, *Calycotome villosa*.

Μέτριο φρύγανο με έντονα κίτρινα λουλούδια και αγκαθωτά κλαδιά. Ανθίζει το Μάρτιο-Απρίλιο. Ανήκει στα Ψυχανθή. Φυτρώνει σε άγονα εδάφη χαμηλού υψόμετρου.

Αγριελιά *Olea oleaster*.

Αειθαλής θάμνος ή δέντρο μετρίου ύψους με φύλλα μικρότερα της ελιάς. Οι καρποί του δεν τρώγονται ούτε παράγεται λάδι. Απαντάται σε περιοχές με χαμηλό υψόμετρο και ήπιο κλίμα.

